

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

EXTRAS-RAPORT

privind participarea AEP la cea de-a 18-a Conferință Europeană a Organismelor de Management Electoral cu tema *Lecții învățate în urma impactului crizei sanitare Covid-19 asupra proceselor electorale*, organizată de Comisia de la Veneția alături de Comisia Electorală Centrală din Estonia, în data de 29 octombrie 2021

Comisia de la Veneția alături de Comisia Electorală Centrală din Estonia au transmis Autorității Electorale Permanente (AEP) invitația înregistrată cu nr. 19728/26.10.2021 de a participa la cea de-a 18-a Conferință Europeană a Organismelor de Management Electoral cu tema „Lecții învățate în urma impactului crizei sanitare Covid-19 asupra proceselor electorale”.

Cea de-a 18-a Conferință Europeană a Organismelor de Management Electoral a vizat realizarea un bilanț atât al problemelor provocate de pandemie, precum și al soluțiilor oferite de administrațiile electorale pentru buna desfășurare a alegerilor și a campaniilor electorale în situații de urgență, cu respectarea tuturor măsurilor sanitare în vigoare.

La eveniment au participat aproximativ 100 de participanți reprezentând organisme de management electoral (OME) naționale, cadre universitare, practicieni, experți și eprezentanți ai societății civile. Au participat, totodată, reprezentanți ai unor instituții ale Consiliului European, în special Adunarea Parlamentară a Consiliului European, dar și instituții internaționale precum Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa/Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR) și Fundația Internațională pentru Sistemele Electorale (IFES).

Locul desfășurării: videoconferință prin intermediul aplicației *KUDO*.

Participanți: aproximativ 100 de experți din domeniul electoral.

Obiectivul evenimentului

Conferința a abordat o serie de elemente-cheie reieșite din practica administrațiilor electorale europene în condițiile pandemiei de Covid-19, printre care: posibilele soluții normative și practice identificate pentru a asigura securitatea proceselor electorale; rolul administrațiilor electorale în asigurarea unei prezențe ridicate la vot, în special a femeilor și a grupurilor vulnerabile; contribuția administrațiilor electorale în asigurarea continuității procesului de observare electorală și a transparenței campaniilor electorale; aspecte logistice și financiare cu care s-au confruntat administrațiile electorale în organizarea proceselor electorale în contextul epidemiologic actual.

Agenda evenimentului

10.00 - 10.20 – Sesiune de deschidere

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

- *Provocări pentru desfășurarea alegerilor în timpul unei pandemii*, **Attila Nagy**, președintele Biroul Național Electoral al Ungariei
- *Observații introductive privind buna desfășurare a alegerilor în perioadele de urgență*, **Gianni Buquicchio**, președintele Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei

10.20-11.30 – Prima sesiune: Ce soluții normative și practice au găsit administrațiile electorale pentru a asigura securitatea proceselor electorale în perioada de urgență?

Moderator: **Gaël Martin-Micallef**, ofițer juridic, Divizia alegeri și partide politice, Comisia de la Veneția

- *Principalele soluții legislative pentru alegerile organizate într-o perioadă de urgență*, **Oliver Kask**, judecător, președinte al Comitetului Electoral Național al Estoniei, membru al Comisiei de la Veneția și președinte al Consiliului pentru Alegeri Democratice
- *Influența pandemiei de Covid-19 asupra alegerilor parlamentare din Albania*, **Ilijar Celibashi**, comisar, Comisia Electorală Centrală a Albaniei
- *Măsuri practice pentru organizarea alegerilor în perioadele de epidemie (cazul pandemiei de Covid-19)*, **Tigran Mukuchyan**, președintele Comisiei Electorale Centrale din Armenia
- *Procesele electorale și pandemia de Covid-19 din perspectiva alegerilor municipale din anul 2021*, **Giorgi Kalandarishvili**, Președintele Comisiei Electorale Centrale din Georgia
- Discuții

11.40-12.30 – A doua sesiune: Ce rol au avut organismele de management electoral în asigurarea unei prezențe bune la vot, în special a femeilor și a grupurilor vulnerabile?

Moderator: **Oliver Kask**, judecător, președinte al Comisiei Electorale Naționale din Estonia, membru al Comisiei de la Veneția și președinte al Consiliului pentru Alegeri Democratice

- *Grupurile de alegători vulnerabili și măsuri pentru asigurarea participării lor la alegerile locale în timpul pandemiei de Covid-19*, **Küllü Kapper**, adjunct al șefului Oficiului Electoral de Stat al Estoniei
- *Incluziune și participare politică semnificativă în timpul pandemiei de Covid-19*, **Virginia Atkinson**, consilier global superior, Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES)
- *Impactul Covid-19 asupra alegerilor: regândirea participării alegătorilor*, **Ingrid Bicu**, Expert național detașat al Autorității Electorale Permanente la Internațional IDEA
- *Desfășurarea operațiunilor electorale în Algeria în contextul pandemiei de Covid-19 și măsurile luate în favoarea femeilor și a grupurilor vulnerabile*, **Kamel Fenniche**, președintele Consiliului Constituțional al Algeriei
- Discuții

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

14.00-15.45 – A treia sesiune: Ce rol au avut administrațiile electorale în asigurarea transparenței proceselor electorale în perioadele de urgență și care au fost resursele alocate?

Moderator: **Staffan Darnolf**, consilier electoral superior global pe partea de operațiuni și administrație, Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES)

- *Experiența mexicană în gestionarea alegerilor în timpul Covid-19*, **Lorenzo Córdova Vianello**, președintele Institutului Național Electoral din Mexic
- Observarea alegerilor și Covid-19. Modul în care organismele de gestionare a alegerilor și organizațiile observatorilor electorali au lucrat împreună pentru a asigura continuarea observării alegerilor în timpul pandemiei, **Meaghan Fitzgerald**, șefa Departamentului Electoral al OSCE/ODIHR
- *Observarea alegerilor în situații de urgență: principii care trebuie urmate*, **Chemavon Chahbazian**, șeful Diviziei de observare a alegerilor și cooperare interparlamentară, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei
- *Procesele electorale în vremuri de pandemie*, **Nicolás Farfán Namén**, grefier delegat în chestiuni electorale din cadrul Registrului civil național din Columbia
- *Activitățile organelor de administrare a alegerilor din statele membre IPA CSI pentru crearea condițiilor menite să prevină incidența Covid-19 în timpul campaniei electorale*, **Ivan Mushket**, adjunctul șefului Secretariatului Adunării Interparlamentare a Națiunilor Membre ale Comunității Statelor Independente (IPA CSI), directorul IPA CSI - IIMDD

16.00-16.30 – Sesiune de închidere: Discuții și adoptarea concluziilor celei de-a 18-a Conferințe a Organismelor de Management Electoral din Europa

Moderator: **Pierre Garrone**, șeful Diviziei pentru alegeri și partide politice a Comisiei de la Veneția

- *Proiect de concluzii ale Conferinței*, prezentat de **Rasto Kuzel**, raportor general al Conferinței, director executiv la MEMO 98, Republica Slovacă
- Discuții și adoptare

Prezentarea vorbitorilor și a subiectelor dezbătute

Sesiunea de deschidere

Evenimentul a debutat cu discursul domnului Attila Nagy, președintele Biroul Național Electoral (BEN) al Ungariei, care a adresat cuvintele introductive în contextul deținerii de către Ungaria a președinției Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei. Discursul vorbitorului s-a axat pe măsurile întreprinse de către Biroul Național Electoral al Ungariei în vederea organizării alegerilor parțiale din ultimii doi ani, într-un context epidemiologic complex și instabil. Pe măsură ce situația privind pandemia s-a îmbunătățit în vara anului 2020, au fost stabilite date pentru organizarea alegerilor parțiale. Au fost organizate alegeri parțiale municipale și alegeri parțiale ale

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

minorităților naționale în peste treizeci de localități. Într-o circumscripție, au avut loc, de asemenea, alegeri parlamentare parțiale.

În timpul pregătirilor pentru aceste alegeri parțiale au apărut tot mai multe întrebări, astfel BEN Ungaria a emis circulare cu privire la măsurile de protecție care ar trebui aplicate. Măsurile au urmărit să ajute exercitarea deplină a dreptului de vot și au stabilit modul de desfășurare a adunărilor publice organizate înainte de ziua alegerilor, a votului în secțiile de votare și a votului prin urna mobilă, cu respectarea măsurilor sanitare recomandate de Centrul Național de Sănătate Publică. Pe lângă măsurile de protecție, Biroul Electoral Național a asigurat fonduri pentru suplimentarea personalului din secțiile de votare desemnat să păstreze evidențele electorale și a distribuit, pentru desfășurarea votului, pachete antipandemie care conțineau 50 de măști, 10 perechi de mănuși de unică folosință și geluri antiseptice pentru mâini.

Odată cu înrăutățirea situației sanitare, starea de alertă a fost din nou instituită începând cu data de 4 noiembrie 2020. În consecință, nu au putut fi organizate nici alegeri, nici referendumuri. Momentan urmează să fie stabilite datele pentru aproximativ 80 de alegeri parțiale. Situația s-a îmbunătățit ulterior, prin urmare, în luna iulie 2021 a fost decisă posibilitatea de a fi inițiate, din nou, referendumuri naționale și a fost stabilită organizarea alegerilor generale parlamentare în primăvara anului 2022.

După trecerea în revistă a lecțiilor învățate ca urmare a măsurilor implementate de BEN Ungaria pentru organizarea și desfășurarea eficientă și în condiții de siguranță a alegerilor parțiale, vorbitorul a afirmat că securitatea tehnologiei informației în alegeri este, de asemenea, o problemă-cheie în acest sens. Tehnologia informației se dezvoltă într-un ritm accelerat, astfel administrațiile electorale au posibilitatea de a implementa soluții de securitate a informațiilor și mecanisme de control pentru a preveni eventualele abuzuri electorale.

Președintele Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei, domnul Gianni Buquicchio, a preluat cuvântul și a oferit justificări cu privire la alegerea temei conferinței, motivând că deși subiectul a fost abordat și în cadrul ultimei ediții, tema a rămas de actualitate și s-a menținut în preferințele administrațiilor electorale chestionate cu privire la acest subiect.

Deși în contextul generat de pandemia de Coronavirus și al declanșării stării de urgență pe teritoriul statelor europene cadrul legal a variat și a influențat diferit organizarea alegerilor, principiile rămân aceleași: votul universal, egal, liber, direct, secret. Cu toate acestea, votul universal poate fi pus în discuție din cauza accesului limitat la secțiile de votare, precum și din cauza restricțiilor de circulație. Totodată, formarea liberă a opțiunilor electoratului, element esențial al votului liber, este afectată de restricțiile impuse campaniei electorale, cum ar fi interzicerea adunărilor publice (mitinguri) și a contactelor dintre candidați și alegători.

Caracterul periodic al alegerilor poate fi afectat de amânarea acestora din cauza condițiilor sanitare precare, însă amânarea trebuie să fie justificată în mod corespunzător. De asemenea, orice modificare a regulilor exercițiului electoral trebuie să fie legitimă și proporțională, în așa fel încât

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

stabilitatea legilor electorale să nu fie subminată prin adoptarea unor reguli speciale într-un timp foarte scurt. Totodată, este de avut în vedere faptul că indiferent de criza prin care trece o țară, exercitarea drepturilor fundamentale în timpul alegerilor, în special libertatea de exprimare și de participare la întruniri cu caracter politic-electoral, rămân esențiale.

În încheiere, vorbitorul a adus în discuție raportul elaborat de către Comisia de la Veneția în anul 2020, intitulat „Respectul pentru democrație și drepturile omului, statul de drept în stare de urgență: reflecții”¹, în care au fost dezvoltate teme precum diferitele tipuri de urgență, temeiul lor constituțional sau legislativ și impactul acestora asupra proceselor electorale.

Prima sesiune

Prima sesiune a fost moderată de domnul Gaël Martin-Micallef, ofițer juridic în cadrul Diviziei alegeri și partide politice a Comisiei de la Veneția, iar discuțiile din cadrul acesteia s-au concentrat în jurul următoarelor întrebări tematice: Ce cadru de reglementare au instituit administrațiile electorale pentru a asigura securitatea proceselor electorale? Ce practici au aplicat administrațiile electorale pentru a asigura siguranța alegătorilor și a personalului electoral?

Sesiunea a fost deschisă de către domnul Oliver Kask, judecător și președinte al Comisiei Electorale Naționale din Estonia, care a expus situația soluțiilor de modificare a legislației electorale în vederea organizării alegerilor în perioada de urgență. În circumstanțe extraordinare, cum ar fi actualul focar de Covid-19, există limitări inevitabile fie ale periodicității alegerilor, fie ale altor principii ale alegerilor, cum ar fi votul universal (unii alegători pot fi împiedicați să voteze, din motive de sănătate sau ar putea exista obstacole pentru organizarea alegerilor pentru diaspora, cel puțin în unele țări).

Organizarea alegerilor în situații de urgență poate fi problematică din perspectiva libertății alegătorilor de a-și forma o opinie, precum și în ceea ce privește respectarea drepturilor omului în timpul procesului electoral – în special în timpul campaniilor electorale. Pe de altă parte, amânarea alegerilor poate fi problematică în ceea ce privește respectarea principiului periodicității alegerilor și ar putea fi considerată o modalitate de a menține titularii în funcții de putere.

Adoptarea unor reguli noi în situații de urgență ridică problema stabilității legii electorale, prin urmare cheia este respectarea principiului proporționalității măsurilor. Altfel spus, în acord cu respectarea interesului public și a principiului legalității, restricțiile ar trebui să fie proporționale cu obiectivul lor. Măsurile luate ar trebui să vizeze, de asemenea, asigurarea încrederii în instituțiile democratice.

Sesiunea a continuat cu prezentarea domnului Ilirjan Celibashi, comisar în cadrul Comisiei Electorale Centrale a Albaniei, care a vorbit despre felul în care a influențat pandemia de Covid-19 alegerile parlamentare din Albania, ce s-au desfășurat în data de 25 aprilie 2021. În perioada premergătoare zilei votării, au fost impuse restricții din cauza pandemiei de Covid-19, inclusiv limitări ale adunărilor, respectarea regulilor de distanțare fizică și utilizarea măștilor, restricții care le-au creat candidaților dificultăți în derularea campaniei electorale. Nerespectarea reglementărilor privind Covid-19 putea fi sancționată prin aplicare de amenzi. Potrivit Codului Electoral din Albania puteau fi deschise secții speciale de votare în închisori, centre de arest preventiv și spitale,

¹ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2020\)014-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2020)014-e)

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Însă alegătorii care au contractat Covid-19 și se aflau în autoizolare au fost obligați să respecte regulile de izolare, ceea ce a dus la privarea *de facto* a dreptului la vot. În ziua alegerilor, membrii secțiilor de votare au purtat măști de protecție și au vegheat respectarea de către alegători a distanțării fizice.

Cuvântul a fost preluat de către domnul Tigran Mukuchyan, președintele Comisiei Electorale Centrale (CEC) din Armenia, care a prezentat situația măsurilor practice care pot fi utilizate pentru organizarea alegerilor într-o perioadă marcată de o epidemie. În acest sens, în procesul de organizare a alegerilor parlamentare anticipate din data de 20 iunie 2021, CEC Armenia a adoptat proceduri speciale pentru operațiunile de votare în vederea diminuării riscului de răspândire a virusului Covid-19. Totodată, pentru a facilita depunerea contestațiilor din partea cetățenilor cu privire la diferite aspecte ale procesului electoral, CEC a permis ca reclamațiile și plângerile să fie transmise și în sistem electronic.

În încheierea primei sesiuni, domnul Giorgi Kalandarishvili, președintele Comisiei Electorale Centrale (CEC) din Georgia, a expus influența pandemiei de COVID-19 asupra proceselor electorale din perspectiva organizării alegerilor municipale din data de 2 octombrie 2021. În virtutea experienței acumulate de administrația electorală din Georgia cu ocazia organizării alegerilor parlamentare din anul 2020, au fost adoptate următoarele măsuri menite să prevină răspândirea pandemiei: testarea rapidă săptămânală, precum și în ziua votării, a personalului implicat în organizarea alegerilor și organizarea campaniei de vaccinare a personalului Comisiei.

În ceea ce privește protecția alegătorilor și a celorlalte părți implicate, CEC Georgia, în urma consultării celorlalte părți responsabile de organizarea alegerilor, a emis decrete speciale pentru a clarifica aspectele problematice referitoare la desfășurarea proceselor electorale în contextul pandemiei. Decretele stabileau normele igienico-sanitare pentru alegătorii aflați în izolare, în penitenciare sau internați în facilități destinate tratamentului. Totodată, acestea stabileau protocolul epidemiologic pentru ziua alegerilor. În plus, au fost aduse amendamente legislației electorale care să sprijine desfășurarea alegerilor cu respectarea măsurilor sanitare.

Alte măsuri suplimentare adoptate au vizat transmiterea, prin intermediul briefing-urilor de presă, a apelurilor adresate personalului electoral de a respecta cu strictețe regulile de protecție sanitară și de a se vaccina împotriva virusului Covid-19, precum și identificarea clădirilor care dispuneau de ventilație naturală și de holuri mari, potrivite pentru procesul de votare și pentru numărarea voturilor.

O importanță deosebită a fost acordată campaniei de informare a alegătorilor prin intermediul rețelelor sociale, a spoturilor TV și radio. Campania s-a adresat, totodată, persoanelor cu drept de vot aflate în izolare și a vizat familiarizarea acestora cu procedurile speciale de vot.

A doua sesiune

Moderatorul acestei sesiuni a fost domnul Oliver Kask, judecător și președinte al Comisiei Electorale Naționale din Estonia. Prezentările și discuțiile din cadrul acestei sesiuni au încercat să ofere răspunsuri la următoarele întrebări: Ce măsuri au pus în aplicare organismele de management electoral pentru a menține sau crește prezența la vot, în special pentru femei și grupurile

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

vulnerabile? Care este feedbackul din partea administrațiilor electorale care au organizat sondaje referitoare la modalitățile alternative de vot?

Agenda celei de-a doua sesiuni a fost deschisă de către doamna Külli Kapper, adjunct al șefului Oficiului Electoral de Stat al Estoniei, care a abordat problema grupurilor de alegători vulnerabili și a măsurilor pentru asigurarea participării lor la alegerile locale în timpul pandemiei de Covid-19. Pentru a descrie abordarea Estoniei în ceea ce privește alegătorii vulnerabili, cu precădere persoanele în vârstă, reprezentanta Oficiului Electoral de Stat a redat două situații concrete pentru a ilustra procedurile și normele aplicabile alegătorilor cu vârste înaintate în contextul alegerilor locale marcate de pandemie, care s-au desfășurat în data de 17 octombrie a.c.

Prima situație s-a petrecut la un azil de bătrâni privat, al cărui manager era refractar cu privire la exercitarea dreptului de vot prin intermediul urnei speciale a persoanelor aflate în îngrijire, din cauza existenței unui număr mare de bolnavi de Covid-19 în cadrul centrului pe care îl coordona și a mediatizării negative a cazului. Potrivit legislației electorale din Estonia, însă, administrația unei instituții de îngrijire are obligația să solicite organizarea votului în cadrul acesteia în baza declarațiilor privind intenția de a vota, completate de persoanele cu drept de vot care locuiesc acolo. În această chestiune a fost consultat și oficialul local al Consiliului de Sănătate și au fost solicitate costume cu un înalt nivel de protecție pentru personalul electoral care s-a deplasat la centrul respectiv pentru a realiza procedura de votare. S-a dovedit că jumătate dintre rezidenții din această instituție de sănătate au vrut să-și exercite dreptul de vot. În strânsă cooperare cu oficialul local al Consiliului de Sănătate, care a fost prezent și a asistat personalul secției de votare, votul s-a desfășurat cu respectarea tuturor standardelor de sănătate aplicabile într-o astfel de situație și conform tuturor standardelor impuse de legea electorală.

Al doilea caz prezenta situația unei doamne de 92 de ani care își dorea foarte mult să-și exercite dreptul de vot, însă avea temeri legate de votarea prin intermediul urnei speciale din cauza riscului de infectare. Deși avea cartea de identitate valabilă, certificatul electronic de identificare (codul PIN) era expirat, prin urmare nu putea să voteze nici online. Așadar, personalul Oficiului Electoral de Stat a sprijinit-o în vederea identificării celei mai apropiate secții de votare organizate într-un spațiu semi-deschis, mai precis într-un cort instalat într-o parcare din apropierea domiciliului.

Potrivit datelor colectate de oficialii electorali, pandemia a schimbat comportamentul alegătorilor din Estonia. Astfel, votul prin urna specială a scăzut cu 30% în timpul acestor alegeri comparativ cu alegerile locale anterioare și s-a înregistrat o creștere semnificativă a numărului de alegători electronici din grupele de vârstă mai înaintate (65+).

În concluzie, doamna Külli Kapper a afirmat că alegerile pot fi organizate într-un mod sigur pentru toată lumea, chiar și în perioadele cu un nivel ridicat de răspândire a coronavirusului, dacă există o rețea de cooperare eficientă și bazată pe încredere, compusă din organizatorii alegerilor. Această rețea ar trebui să faciliteze schimbul rapid de informații privitoare la situațiile dificile și intervenția promptă și adecvată.

Agenda evenimentului a continuat cu prezentarea doamnei Virginia Atkinson, consilier global superior în cadrul Fundației Internaționale pentru Sisteme Electorale (IFES), care a început prin a reliefa cele mai semnificative provocări generate de pandemie în sfera incluziunii politice a grupurilor vulnerabile și felul în care guvernele au răspuns acestor probleme.

AURORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Potrivit reprezentantei IFES, discuția despre includerea politică a „grupurilor marginalizate” se referă, în esență, la aproape toată lumea, deoarece, după cum reiese din datele statistice, aproape jumătate din populația lumii este formată din femei, 15% sunt persoane cu dizabilități, 41% au sub 24 de ani, 5% sunt indigeni și 27% sunt minorități religioase. Devine evident faptul că sunt necesare abordări personalizate care să răspundă adecvat la provocările unice cu care se confruntă diferitele comunități.

Unele dintre principalele provocări ale acestei perioade au fost generate de amânarea alegerilor, care a ridicat probleme noi privind înregistrarea alegătorilor, inegalitatea în ceea ce privește accesul la mecanismele digitale și discriminarea unor categorii de alegători, în special a femeilor.

Discursul a continuat cu evidențierea unora dintre cele mai bune practici în domeniul participării politice, adunate din diverse țări. Ucraina, de exemplu, a inițiat un grup de lucru virtual cu reprezentanții organizațiilor pentru persoanele cu dizabilități pentru a le adresa preocupările și pentru a identifica soluții comune în vederea asigurării accesibilității acestui grup de persoane cu drept de vot la cele mai recente alegeri. Una dintre soluțiile aplicate a vizat inserarea unui cod QR pe afișele din secțiile de votare care ducea la o pagină unde erau prezentate protocoalele de siguranță Covid-19. Mai mult decât atât, conținutul afișelor putea fi accesat și în limbajul semnelor din ucraineană și în format audio.

În Nigeria, asociațiile civice pentru tineri au colaborat cu organismele de management electoral pentru a organiza o primărie virtuală în cadrul căreia publicul, liderii locali și reprezentanții administrației electorale au ținut mai multe consultări pentru a discuta noi reguli adecvate pentru desfășurarea alegerilor în timpul pandemiei de Covid-19.

În zona Pacificului, autoritatea electorală din Bougainville a vizitat școli pentru a promova implicarea tinerilor în alegeri, inclusiv ca personal electoral.

În Pakistan, IFES a colaborat cu susținătorii drepturilor femeilor pentru a pregăti o analiză privind impactul pandemiei asupra genului, inclusiv recomandări privind modul de asigurare a egalității femeilor și participarea în politică în timpul pandemiei.

În alte țări, prin intermediul aplicațiilor mobile destinate informării cu privire la Covid-19 au fost transmise și mesaje care aveau conținut educațional electoral.

Prezentarea s-a încheiat cu enumerarea domeniilor care necesită mai multă atenție din partea tuturor părților interesate – inclusiv organismele electorale, legiuitor și societatea civilă, și identificarea unor soluții posibile. Stigmatizarea și discriminarea rămân rădăcina diverselor bariere în calea accesibilității, iar soluția ar putea fi educația civică, cu accent pe prevenirea dezvoltării de stereotipuri. În plus, unele părți implicate în alegeri, precum organismele electorale, partidele politice și observatorii, ar putea avea un nivel destul de scăzut de conștientizare a barierelor cu care se confruntă diferite comunități în calea participării politice. În acest sens, câteva soluții viabile ar putea fi codificarea practicilor incluzive, crearea unor politici privind egalitatea de gen și drepturile persoanelor cu dizabilități la nivelul administrației electorale și creșterea nivelului de instruire a personalului organismelor electorale cu privire la incluziune.

Desigur, e cale lungă până la atingerea unui prag superior privind implicarea echitabilă a tuturor categoriilor de alegători în procesele electorale, însă este totuși de reținut că pandemia a accelerat implementarea modalităților alternative de vot (votul prin corespondență, livrarea buletinului de vot prin mijloace electronice și votul în avans), iar acestea, dacă sunt păstrate în

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

viitor, pot contribui cu adevărat la creșterea participării femeilor, a persoanelor cu dizabilități, a tinerilor și a altor grupuri marginalizate.

Cuvântul a fost preluat de către doamna Ingrid Bicu, expert național detașat al AEP în cadrul International IDEA, care a început prin prezentarea unei analize statistice referitoare la statele în care au fost amânate alegerile din cauza pandemiei de Covid-19, prin comparație cu cele care au decis organizarea proceselor electorale. Potrivit acesteia, 79 de state și teritorii au decis amânarea proceselor electorale, în timp ce 142 au hotărât organizarea alegerilor în ciuda dificultăților apărute. Mai mult de jumătate dintre amânări au fost decise în perioada martie-aprilie a anului 2020, la debutul expansiunii pandemiei.

Contextul global dominat de restricții sanitare a avut un impact vizibil asupra ratei de participare la vot, astfel, în 58 de țări a apărut o scădere medie având o valoare procentuală de 10,3, prin comparație cu o creștere medie de 8,2 % în doar 32 de țări. Printre elementele care au avut o influență asupra prezenței la vot se numără restricțiile impuse liberei circulații, contextul politic și barierele întâmpinate de anumite grupuri în participarea la procesele electorale.

Expansiunea mediului și răspândirea accesului la rețelele sociale, generate de pandemie, au determinat apariția unor fenomene semnificative, precum: glisarea de la teama generată de interferențele străine către răspândirea dezinformărilor de către actori domestici, intensificarea eforturilor de manipulare a percepției publice, epidemia de informații caracterizată prin existența unui volum imens de date și informații, adesea contradictorii, incapacitatea platformelor online de a implementa soluții adecvate acestor probleme, accentuarea deficitului de încredere în autoritățile publice, intensificarea fenomenului dezinformării, propagarea discriminării și a agresiunilor digitale sau limitări abuzive ale dreptului la libera exprimare sub pretextul combaterii dezinformării.

În încheiere, doamna Ingrid Bicu a subliniat importanța adaptării organismelor de management electoral la noile realități și a punctat câteva măsuri care să asigure procese electorale incluzive, precum: evaluarea nevoilor specifice ale grupurilor vulnerabile în diferite faze ale proceselor electorale și efectuarea ajustărilor necesare, implementarea unor măsuri dedicate protecției acestor categorii împotriva dezinformării și defăimării în media tradiționale și în mediul online, includerea grupurilor marginalizate în discuții și consultări, reprezentarea echitabilă a acestora la toate nivelurile organismelor implicate în alegeri și asigurarea accesibilității la informațiile relevante în domeniu.

Ultima prezentare din cea de-a doua sesiune a aparținut domnului Kamel Fenniche, președintele Consiliului Constituțional al Algeriei, care a expus modul de desfășurare a operațiunilor electorale din Algeria în contextul pandemiei de COVID-19, cu accent pe măsurile luate în favoarea femeilor și a grupurilor vulnerabile.

S-au făcut eforturi considerabile pentru coordonarea acțiunilor instituțiilor statului și în vederea schimbului informații despre modul de organizare și pregătire a calendarului electoral în contextul crizei sanitare.

Astfel, cu ocazia referendumului pentru revizuirea Constituției, care s-a desfășurat în data de 1 noiembrie 2020, a fost semnat un protocol sanitar de către Autoritatea Națională Electorală Independentă (ANEI) și Ministerul Sănătății, prin care s-au stabilit etapele pentru organizarea referendumului. Protocolul a vizat modurile de funcționare ale sediului ANEI, ale comitetelor electorale comunale, ale secțiilor de votare din țară, ale secțiilor mobile, precum și ale secțiilor de

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

votare organizate la sediile misiunilor diplomatice și consulare din străinătate. Protocolul includea instrucțiuni obligatorii de sănătate privind interiorul sălilor de conferințe și sălilor de lucru, care au fost prevăzute cu geluri dezinfectante, obligativitatea portului măștii, respectarea distanțării sociale, evitarea contactelor fizice între indivizi și luarea temperaturii la intrarea în secțiile de votare și în sălile destinate adunărilor electorale. Au fost prevăzute patru spații distincte dedicate alegătorilor de la prezentarea actului de identitate până la exercitarea efectivă a dreptului la vot.

Cu ocazia alegerilor legislative din 12 iunie 2021, a fost creată o structură medicală pentru monitorizarea protocolului sanitar. Personalul secțiilor de votare a beneficiat de sesiuni de instruire în sistem de videoconferință privind măsurile necesare a fi implementate pe tot parcursul procesului electoral. Una dintre principalele măsuri adoptate s-a referit la utilizarea a maximum 50% din capacitatea sălilor care găzduiau întâlniri cu specific electoral. Totodată, au fost distribuite cantități suficiente de măști de protecție și materiale dezinfectante tuturor celor implicați în operațiunile electorale, pe toată durata acestora.

Discursul a avansat cu descrierea măsurilor adoptate în favoarea grupurilor vulnerabile și a femeilor în contextul alegerilor. În acest sens, președintele Consiliului Constituțional al Algeriei a subliniat ca Algeria este un stat pionier al mecanismelor destinate protecției grupurilor vulnerabile și femeilor, prin promovarea și încurajarea participării tuturor la viața politică, socio-economică și culturală și prin interzicerea discriminării de gen.

În noua lege electorală au fost introduse prevederi în favoarea categoriilor de alegători vulnerabili. Potrivit dispozițiilor actului normativ, orice alegător cu dizabilități care se afla în incapacitatea de a accesa o secție de votare avea dreptul de a fi asistat la accesarea acesteia. Totodată, oricărui alegător care se afla în incapacitatea de a vota sau de a introduce votul în urnă îi era permisă asistența din partea unei persoane, la alegerea lui.

Prevederile noii legi electorale privind votul prin procură permitea anumitor categorii de alegători, inclusiv pacienți internați și/sau tratați acasă și persoanelor cu handicap grav sau infirmi să participe la vot. Noile prevederi și măsurile de prioritizare au permis grupurilor vulnerabile să participe la diferitele evenimente electorale în condiții adecvate și fără a prejudicia sănătatea acestora.

Măsuri eficiente au fost puse și la dispoziția femeilor pentru a le permite să-și îndeplinească datoria electorală în mod liber. În același timp, a fost demarată o campanie de sensibilizare pentru a încuraja femeile să participe la activitatea politică și la vot.

Domnul Kamel Fenniche a concluzionat că alegerile din 12 iunie 2021 și referendumul din luna noiembrie 2020 s-au desfășurat în condiții ideale, cu respectarea drepturilor și libertăților prevăzute de Constituție. Organizarea alegerilor nu a contribuit în niciun fel la agravarea pandemiei din Algeria, vorbitorul menționând că potrivit celor mai recente date situația sanitară cunoaște o îmbunătățire considerabilă.

A treia sesiune

Sesiunea moderată de domnul Staffan Darnolf, consilier electoral superior global pe partea de operațiuni și administrație din cadrul IFES, și-a propus să descopere răspunsuri viabile la următoarele întrebări: Ce soluții inovatoare au găsit administrațiile electorale și organizațiile

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

observatorilor electorali pentru a asigura continuitatea exercițiului de observare în timpul unei crize de sănătate, inclusiv observarea diferitelor forme de vot la distanță? Ce soluții au găsit administrațiile electorale pentru a asigura transparența și corectitudinea campaniilor electorale, inclusiv în mass-media (reclamă, dezbateri), în perioadele de urgență? Au fost organismele de management electoral echipate adecvat pentru a face față crizei de sănătate și pentru a oferi garanțiile democratice necesare desfășurării alegerilor?

Discursul introductiv al sesiunii, susținut de moderator, a oferit o privire de ansamblu asupra noii dinamicii, determinată de apariția pandemiei, dintre organismele cu atribuții în organizarea alegerilor și instituțiile de sănătate publică. În virtutea protejării sănătății cetățenilor, concomitent cu necesitatea de a respecta drepturile și libertățile acestora, inclusiv prin organizarea proceselor electorale democratice, au fost făcute eforturi fără precedent în privința cooperării interinstituționale. Merită menționat faptul că, cel mai adesea, OME-urile au valorizat timpul suplimentar câștigat în urma amânării temporare a alegerilor și au introdus sau au extins soluțiile de vot anticipat, au îmbunătățit metodele de sensibilizare a publicului prin utilizarea mai bună a instrumentelor oferite de rețelele sociale, au modificat metodologia de recrutare și instruire a personalului electoral și au recurs la videoclipuri și programe de formare susținute online, iar procedura de achiziții a fost revizuită.

Noutatea contextului a expus, totodată, OME-urile la riscuri crescute de integritate din cauza funcționării în condiții foarte diferite a sediilor organismelor electorale de la toate nivelurile și la riscuri de securitate cibernetică generate de implementarea noilor soluții IT&C. Totodată, costurile au fost mult mai ridicate decât la alegerile dinaintea pandemiei, iar noutatea procedurilor a adus provocări legate de combaterea dezinformării.

Prima prezentare din cadrul ultimei sesiuni a fost consacrată experienței mexicane în gestionarea alegerilor în timpul Covid-19, fiind susținută de către președintele Institutului Național Electoral (INE) din Mexic, domnul Lorenzo Córdova Vianello. Discursul a început prin evidențierea celor mai mari provocări curente la adresa democrației, și anume: starea de nemulțumire socială și dezangajare față de democrație, inegalitatea care traversează toate aspectele vieții sociale, sărăcia persistentă, criza de credibilitate a instituțiilor-cheie pe care se sprijină procesele democratice (parlament și formațiuni politice), lipsa capacității adecvate de combatere a fenomenului dezinformării în raport cu viteza de difuzare facilitată de rețelele sociale și polarizarea tot mai accentuată a societății.

Cu toate aceste probleme stringente pe fundal, pandemia a adus noi provocări care s-au reflectat asupra dimensiunii sanitare, economice, politice și sociale. În ceea ce privește dimensiunea sanitară în raport cu organizarea alegerilor, faptul că acestea presupun mobilizarea unei mase mari de oameni și necesită luarea unor măsuri speciale precum igienizarea secțiilor de votare și a materialelor electorale, determină relația cu autoritățile sanitare să devină una fundamentală.

Din perspectiva economică, o criză financiară are ecouri asupra economiei globale și accentuează sentimentele de nemulțumire și neîncredere față de capacitatea guvernelor de a oferi

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

soluții potrivite și corecte la problemele cu care se confruntă membrii societății. Totodată, pot apărea dificultăți tot mai mari în a identifica soluții de durată care să satisfacă cerințele sociale și nevoile de bază, iar sărăcia crescândă poate afecta profund integritatea democrației.

Dimensiunea politică a cunoscut evoluții nefavorabile din cauza pandemiei care a pus democrațiile constituționale într-o stare de tensiune. Când drepturile sunt restricționate (din orice motiv) democrațiile intră într-o zonă de risc. Exercițarea puterii este expusă forțelor autocratice. În aceste momente, controlul constituțional al puterii și protecția drepturilor devin cruciale. Discursurile polarizate în ceea ce privește gestionarea crizei, printre alte aspecte, pot fi accentuate în perioadele de urgență sanitară. Confruntarea democratică „normală” se radicalizează atunci când procesele electorale coincid cu existența unei perioade de criză. Tipul de polarizare “prieteni versus dușmani” erodează toleranța, respectul și recunoașterea diferențelor de opinie, fundamentale pentru funcționarea tuturor democrațiilor. Toate aceste elemente constituie un teren propice pentru impulsurile autoritare.

Provocările sanitare, economice și politice la adresa democrației pot da naștere, în cele din urmă, unor expresii mai extinse și mai profunde ale disconfortului social.

După expunerea problemelor globale ale democrației, președintele INE Mexic a revenit la situația punctuală a țării pe care o reprezintă, precizând că, în data de 6 iunie 2021, au fost organizate alegerile federale, cel mai mare scrutin din istoria țării. Pentru a garanta atât drepturile politice și electorale, cât și dreptul la sănătate, INE Mexic a conceput și implementat măsuri speciale pentru personalul implicat în organizarea alegerilor. Măsurile au fost fundamentate pe normele și practicile internaționale, experiența anterioară acumulată în urma organizării alegerilor din Hidalgo y Coahuila din anul 2020, protocoalele aprobate de INE Mexic pentru implementarea măsurilor sanitare în diferite faze ale procesului electoral și pe constatările grupului consultativ format din specialiști în epidemiologie și măsuri sanitare.

Șeful Diviziei de observare a alegerilor și cooperare interparlamentară din cadrul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, domnul Chemavon Chahbazian, a abordat tema principiilor de urmat pentru observarea alegerilor în situații de urgență. Discursul a început cu o scurtă introducere cu privire la barierele întâmpinate de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei în ceea ce privește participarea la misiunile de observare a alegerilor din cauza imposibilității asigurării principiului echilibrului geografic și politic în componența delegațiilor ca urmare a restricțiilor de călătorie. Prezentarea a continuat cu expunerea criteriilor pentru organizarea alegerilor în situații de urgență, consacrate statelor membre ale Consiliului Europei, extrase din raportul „Democrații care se confruntă cu pandemia Covid-19”², elaborat de Adunarea Parlamentară.

Din perspectiva criteriilor juridice, decizia de a amâna sau de a organiza alegerile revine fiecărui stat membru și este determinată de modul în care aceste criterii se aplică circumstanțelor particulare din țara respectivă. Amânarea alegerilor poate submina caracterul regulat al acestora,

² *Democracies facing the Covid-19 pandemic*, (2020), accesibil la <https://pace.coe.int/en/files/28747>

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

prin urmare trebuie prevăzută de lege și este necesar să fie bine întemeiată din punct de vedere juridic. Pentru respectarea principiilor de bază ale alegerilor democratice și pentru ca votul să fie într-adevăr egal, universal, liber, secret și direct, procesul electoral trebuie să includă o campanie electorală deschisă și echilibrată, însoțită de o adevărată dezbateră politică. Totodată, este necesar să fie respectată libertatea de exprimare a presei, precum și libertatea de întrunire și asociere în scopuri politice și electorale.

Există, de asemenea, riscul ca starea de urgență să fie declarată sau prelungită din motive politice partizane mai degrabă decât pentru nevoile obiective ale situației de sănătate, din dorința de a evita rezultate care se arată nefavorabile guvernului sau candidaților aflați în funcție. Pe de altă parte, motivele politice partizane pot duce la decizia de a nu declara starea de urgență pentru a evita o amânare, în condițiile în care alegerile ar putea să îi favorizeze pe cei de la putere.

În ceea ce privește campania electorală, luând în considerare faptul că nici măcar în condiții normale șansele nu sunt întotdeauna egale pentru toți participanții la alegeri, situația poate deveni chiar mai complicată într-o situație de urgență când adunările publice pot fi sever limitate. Dată fiind noua situație, rolul presei tradiționale (radio și televiziune) este în creștere, prin urmare ar trebui consolidat principiul neutralității autorităților, precum și a radiodifuzorilor. O problemă specială apare dacă mass-media publice controlate de guvern se află într-o poziție dominantă. Aceeași problemă apare și în țările unde mass-media private sunt controlate de grupuri oligarhice cu legături puternice în partidele politice.

Metodele alternative de vot, cum ar fi votul prin corespondență, prin urna specială, votul online sau votul prin procură, trebuie luate în considerare dacă sunt prevăzute de lege. Dacă votul online este doar o opțiune, acesta poate fi acceptat, dar dacă aceasta este singura variantă, poate duce la o abținere puternică din partea alegătorilor care nu sunt obișnuiți cu tehnologia, în special alegătorii în vârstă care aparțin populațiilor vulnerabile din localitățile rurale. Acest lucru poate avea un impact asupra rezultatului alegerilor și, prin urmare, asupra reprezentativității scrutinului. Organizarea alegerilor în vremuri de urgență scade, cel mai probabil, prezența la vot, din cauza faptului că persoanele în vârstă și cele mai vulnerabile populații nu participă la fel de activ ca de obicei. Prin urmare, este necesar să se asigure mijloace alternative de participare pentru aceste grupuri vulnerabile, cum ar fi urnele speciale.

Legitimitatea aleșilor nu ar trebui să fie influențată de organizarea alegerilor în perioadele de pandemie sau din cauza amânării alegerilor. De aici și necesitatea adoptării legislației și instrucțiunilor emise de administrațiile electorale, tocmai pentru evitarea tuturor pericolelor privind legitimitatea alegerilor. Regulile trebuie să fie clare și același pentru toți participanții la alegeri în timpul unei pandemii.

În încheiere, domnul Chemavon Chahbazian, a afirmat că, odată cu răspândirea pandemiei, rolul misiunilor de observare a alegerilor a devenit crucial din pricina riscului crescut al apariției diverselor nereguli. Prin urmare, cooperarea cu Comisia de la Venetia, precum și cu alți parteneri

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

importanți trebuie continuată pentru a fi aduse îmbunătățiri legislației și practicilor electorale în vederea organizării corecte și eficiente a alegerilor în condiții de pandemie.

Sesiunea de închidere

Sesiunea finală, moderată de domnul Pierre Garrone, șeful Diviziei pentru alegeri și partide politice a Comisiei de la Veneția, a vizat analiza concluziilor principale care se desprind din prezentările și discuțiile purtate în cadrul evenimentului. Domnul Rasto Kuzel, raportor general al Conferinței, director executiv la MEMO 98 din Republica Slovacă, a formulat proiectul concluziilor și l-a supus aprobării participanților. Astfel, au fost adoptate următoarele concluzii:

➤ Focarul de COVID-19 continuă să influențeze alegerile din 2021, generând provocări considerabile legate de criza de sănătate și necesitând soluții legale într-un domeniu în mare măsură neexplorat. Aceste circumstanțe extraordinare afectează cei trei piloni ai Consiliului European, și anume democrația, statul de drept și drepturile omului. Acest context generează, totodată, limitări inevitabile ale drepturilor electorale și libertăților fundamentale, inclusiv în privința alegerilor periodice și a stabilității legii. În același timp, se așteaptă ca țările să anticipeze astfel de limitări, să fie proactive și să ia orice măsuri pe care le consideră adecvate, în conformitate cu recomandările din rapoartele Comisiei de la Veneția.

➤ Organizarea corectă a alegerilor în timpul unei pandemii înseamnă asigurarea securității, ceea ce presupune o logistică solidă și adaptată, inclusiv achiziționarea de echipamente, pregătirea unor secții de votare mai spațioase sau creșterea numărului acestora, instalarea secțiilor de votare în aer liber, centre de testare rapidă în apropierea secțiilor de votare și servicii de call-center. Cooperarea strânsă între diverse instituții este crucială atunci când se organizează alegeri în timpul unei pandemii. Aceasta presupune, de asemenea, ca poliția să fie mobilizată și pregătită, astfel încât siguranța tuturor să fie asigurată.

➤ Situația actuală a dus și la asigurarea unui acces mai bun pentru grupurile vulnerabile prin sporirea metodelor alternative de votare. Este important ca alegătorii să fie informați cu privire la noile reguli practice puse în aplicare, printr-o campanie de comunicare cuprinzătoare. Educația alegătorilor ar trebui, de asemenea, să abordeze problema stigmatizării și stereotipizării grupurilor vulnerabile.

➤ Organismele de management electoral ar trebui să consulte organizațiile persoanelor cu dizabilități și ale femeilor pentru a le înțelege preocupările și pentru a prelua soluțiile lor, astfel încât alegerile să fie mai accesibile și incluzive. În măsura în care criza permite, se recomandă introducerea treptată a unor metode alternative de vot. Ar putea fi luată în considerare amânarea alegerilor, dar ar trebui să fie prevăzută de lege, necesară și proporțională. Alte măsuri includ extinderea scrutinului pe mai multe zile pentru a avea mai puțini alegători în același timp, scutirea candidaților de la înregistrare sau nominalizare, adaptarea procedurilor privind strângerea semnăturilor de susținere și a procedurii de votare și de numărare a voturilor.

➤ Pentru a proteja siguranța personalului electoral, în special în ziua votării și în timpul numărării voturilor, ar putea fi luată în considerare automatizarea anumitor proceduri electorale, cum ar fi introducerea aparatelor de vot sau numărarea automată a buletinelor de vot. OME-urile ar

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

putea modifica, de asemenea, procedurile de vot existente pentru a scurta șederea în interiorul unei secții de votare, pentru a asigura prezentarea documentelor de identitate fără ca acestea să fie manipulate de personalul secției de votare sau pentru a stabili căi diferite de intrare și ieșire. Poate fi nevoie de timp suplimentar pentru a recruta mai mult personal – pentru a-i înlocui pe cei care s-au îmbolnăvit – și pentru a le oferi instruire adecvată, inclusiv cu privire la riscurile asociate cu pandemia. Având în vedere necesitatea de a proteja personalul electoral, ar trebui distribuite pachete anti-pandemie care conțin măști, mănuși de unică folosință, geluri dezinfectante și alte materiale de protecție.

➤ Organizarea alegerilor în timpul unei pandemii duce la scăderea prezenței la vot și, prin urmare, a legitimității alegerilor, astfel încât distribuția mandatelor poate diferi de preferințele societății. Ca atare, ar putea fi luată în considerare introducerea votului prin poștă sau anticipat pentru a crește prezența la vot. Cu toate acestea, dacă sunt introduse metode alternative de vot, riscul manipulării crește și posibilitățile de control sunt reduse. Femeile, persoanele în vârstă și persoanele cu dizabilități pot fi deosebit de vulnerabile la constrângere, iar dreptul lor la secretul votului ar putea fi compromis dacă introducerea acestor metode nu este însoțită de garanții adecvate.

➤ Furnizarea exclusivă a votului online ar putea limita participarea alegătorilor care sunt obișnuiți cu opțiunile de vot la distanță. Astfel ar putea crește rata de absenteism a altor categorii de alegători, în special a persoanelor în vârstă și a celor din grupurile vulnerabile. Acest lucru ar putea avea un impact asupra rezultatului alegerilor și ar putea favoriza partidele politice susținute de alegătorii clasei de mijloc și de sus. Oamenii care votează online și cei care folosesc alte mijloace pot avea preferințe politice diferite.

➤ Discuțiile au vizat, de asemenea, observarea alegerilor și soluțiile inovatoare adoptate de organizațiile interne și internaționale de observatori în contextul perioadelor de urgență. Pandemia a avut un impact semnificativ asupra observării alegerilor, atât în ceea ce privește modul în care OME-urile pot asigura observarea într-un mod care protejează sănătatea și siguranța personalului și a alegătorilor, cât și modul în care organizațiile care observă se pot desfășura în siguranță. Observarea rămâne o parte esențială a transparenței procesului electoral, care este în mod evident periclitată în absența observatorilor, în special atunci când crește potențialul de fraudă și manipulare a rezultatelor. Restricționarea accesului pentru observatorii străini din motive de sănătate sau alte motive ce țin de securitate, poate fi considerată ca o acțiune ce pune în pericol transparența alegerilor.

➤ Prin comparație, multe țări au luat măsuri suplimentare pentru a se asigura că observarea internațională rămâne posibilă, cum ar fi facilitarea renunțării la perioadele de carantină și autoizolare la sosire. Principiul păstrării echilibrului geografic al observării alegerilor a fost menționat ca fiind unul important de urmat. Observarea poate fi, de asemenea, mai complicată atunci când alegerile se desfășoară pe durata mai multor zile. Măsurile includ reducerea numărului de observatori și reprezentanți ai partidelor politice desemnați să observe într-o secție sau zonă de votare, fără a reduce posibilitatea unei observări adecvate.

➤ Desfășurarea corectă a campaniilor electorale în perioade de criză necesită asigurarea transparenței atât a campaniilor din mediul offline, cât și a campaniilor desfășurate online. Într-o situație de urgență, care este de natură excepțională, libertatea de mișcare „în persoană” în timpul

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

campaniilor electorale sau libertatea de exprimare sunt restricționate. Poate fi dificil de garantat principiul egalității de șanse într-un context în care dezinformarea circulă mai ușor. Unele aspecte ale campaniei electorale, cum ar fi mitingurile sau vizitele din ușă în ușă pot fi restricționate. Având în vedere faptul că dezinformarea și discursul inflamator sunt mai răspândite în timpul unei perioade de urgență, ar trebui să se acorde o atenție deosebită anticipării și abordării acestor probleme. Acestea presupun existența unor măsuri preventive, cum ar fi unități de răspuns rapid, comunicare strategică și cooperare eficientă între toți actorii relevanți.

➤ Mai mult, într-o astfel de situație, concentrarea societății poate fi distrasă de la alegeri. Astfel, deși o campanie electorală poate rămâne posibilă în timpul stării de urgență, trebuie acordată o atenție deosebită obligației de neutralitate a autorităților, precum și obligației radiodifuzorilor de a acoperi campaniile electorale într-o manieră echitabilă, echilibrată și imparțială.

➤ Campaniile de informare de succes necesită, totodată, o finanțare durabilă și adecvată a administrațiilor electorale, precum și echipamente necesare în contextul unei crize de sănătate. Organizarea la timp a alegerilor în caz de urgență ar putea fi mai costisitoare pentru instituțiile de stat, precum și pentru autoritățile locale și regionale, în special pentru municipalități. Prin urmare, pentru desfășurarea alegerilor în timpul stării de urgență, sunt necesare resurse financiare de la bugetul de stat pentru a asigura securitatea procesului de vot, inclusiv achiziționarea de echipamente de protecție și curățare. În același timp, există riscul utilizării greșite a resurselor administrative într-un moment în care statul va cheltui mai mult decât de obicei pentru sănătatea și siguranța publică.